

платежів перестраховуються українськими перестраховиками. Це обумовлено низькою місткістю вітчизняного перестрахового ринку і призводить до втрати ним значної суми надходжень.

Отже, становлення посередницьких відносин в Україні відбувається в умовах економічної нестабільності та недосконалості законодавчої бази у сфері страхування. Кількість страхових брокерів на страховому ринку України не відповідає тенденціям ринків економічно розвинених країн, а показники їхньої діяльності

– вимогам вітчизняного страхового ринку. Ситуація, що склалася у цьому секторі страхового посередницького ринку України, обумовлює необхідність підвищення рівня поінформованості потенційних споживачів страхових послуг про переваги страхового посередництва, постійного моніторингу діяльності страхових брокерів з метою підвищення її ефективності і у такий спосіб підвищення якості надання страхових послуг в цілому.

Список використаних джерел:

1. Державний реєстр фінансових установ [Електронний ресурс] // Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [сайт]. – Режим доступу: <https://www.nfp.gov.ua/ua/Inshi-reiestry-ta-pereliku.html>
2. Інформація про посередницькі послуги у страхуванні та/або перестрахованні [Електронний ресурс] // Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [сайт]. – Режим доступу: <https://www.nfp.gov.ua/ua/Informatsiia-pro-poserednytski-posluhy-u-strakhuvanni-taabo-perestrakhuvanni.html>
3. Інформація про стан і розвиток страхового ринку України [Електронний ресурс] // Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [сайт]. – Режим доступу: <https://www.nfp.gov.ua/ua/Informatsiia-pro-stan-i-rozvytok-strakhovoho-rynku-Ukrainy.html>
4. Нестерова Д. Розвиток страхового посередництва в розвинутих європейських країнах / Д. Нестерова, Н. Кудрявська // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. – 2016. – № 3(180). – С. 42-47.
5. Чвортко Л. А. Особливості діяльності посередників на страховому ринку України / Л. А. Чвортко // Економіка і управління: проблеми науки та практики : зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 12-13 груд. 2013 р. – Дніпропетровськ : ФОТ Дробязко С. І., 2013. – С. 223-226.

УДК 657

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

Шестерняк М.М. – к.е.н.

Тернопільський національний економічний університет

Сучасний етап розвитку вітчизняної економіки, що характеризується дефіцитом джерел фінансування, періодичними фінансовими кризами, перенасиченням неперевірених інформації, обмеженістю ресурсів, потребує якісної інформації. Економічний аналіз як одна з важливих складових економічних наук з'ясовує достовірність та надійність висновків. Роль економічного аналізу в процесі управління в умовах нестабільності та непрогнозованості змін вітчизняної економіки суттєво зростає, оскільки економічний аналіз є дієвим засобом доцільності прийняття правильних управлінських рішень для стійкого та ефективного функціонування підприємства.

Як відомо, аналіз процесів та явищ господарської діяльності здійснюють ще на початку виникнення людства. Найперші прийоми аналізу прийшли до нас з Давньої Греції. У XIX ст. аналіз поглиблено та розширено в таких країнах, як Англія, Німеччина та Франція. На початку XX ст. економічний аналіз розпочинає свій розвиток в

Україні. На практиці економічний аналіз широко застосовують для комплексного системного вивчення економіки підприємств та пошуку резервів збільшення виробництва продукції. Стрімко розвивається теорія економічного аналізу та вдосконалюються його методики. Так, у практичну діяльність впроваджують способи і прийоми аналізу для пошуку резервів скорочення витрат, зростання продуктивності праці, збільшення обсягу продукції.

Теорія, методологія, методика, способи та прийоми економічного аналізу сформувалися на основі таких дисциплін, як балансознавство, бухгалтерський облік, фінанси та статистика, розвивалися поступово, пройшли певні етапи розвитку від найпростіших способів аналітичного дослідження до сучасних методик та розрахунків.

Вагомий внесок у дослідження теоретичної та методологічної бази економічного аналізу зробили видатні вчені, зокрема: М.Д. Білик, Ф.Ф. Бутинець, І.П. Житна, Г.І. Кіндрацька, І.Д. Лазаришина, Б.М. Литвин, Є.В. Мних, Ю.С. Цал-

Цалко, М.Г. Чумаченко, С.І. Шкарабан та інші [1-8].

Зміни, що відбуваються в сучасних ринкових відносинах, висувають нові вимоги до організації та проведення економічного аналізу. Зокрема, розширюється сфера застосування економічного аналізу, посилюється роль аналізу фінансових позицій суб'єктів господарювання, маркетингового та інноваційно-інвестиційного аналізу. Економічний аналіз стає вагомим інструментом в оптимізації облікової, податкової, інвестиційної, кредитної та маркетингової політики підприємств. Разом з тим, значна кількість підприємств повною мірою не реалізують можливості економічного аналізу для вирішення вищезазначених проблем.

Сучасні комп'ютерні технології, що використовують підприємства для автоматизації системи управління фінансово-господарською діяльністю, створюють необхідні умови для вдосконалення оперативного аналізу. Саме оперативний аналіз дозволяє своєчасно втрутитись в господарські процеси та спрямувати їх в потрібний напрямок, у короткі терміни отримати інформацію про своєчасне виконання договірних зобов'язань, стан розрахунків, виконання виробничої програми тощо.

Практика свідчить, що за попередні роки збільшилась кількість підприємств, які в результаті ефективного управління своєю діяльністю почали володіти значним капіталом для інвестування в діяльність інших фірм. Сьогодні, серед великої кількості видів інвестицій перед підприємством постає питання вибору правильного варіанту інвестиційного рішення. При цьому, потрібно врахувати фактори, які мають вплив на прийняття інвестиційного рішення, а саме: вид інвестиції, вартість інвестиційного проекту, обмеженість фінансових ресурсів, доступних для інвестування, ризик, пов'язаний з прийняттям того чи іншого рішення тощо. Особливої актуальності набувають методи аналізу та оцінки ефективності інвестиційних проектів. Як наслідок, перспективним напрямком економічного аналізу стає інвестиційний аналіз. Реалії вітчизняної економіки потребують розробки власних комплексних методик інвестиційного аналізу та впровадження і адаптації зарубіжного досвіду в цій галузі.

Впровадження інновацій є рушійним чинником ефективного розвитку як окремого підприємства, так і економіки країни в цілому.

Високий рівень економічного розвитку країни залежить від рівня інноваційної діяльності кожного господарюючого суб'єкта. Тому, політика держави потребує побудови інноваційної економіки. Облік інновацій, розкриття інформації про них у фінансовій звітності, оцінювання результатів інноваційної діяльності суб'єктів господарювання, обґрунтування системи показників інноваційної діяльності, розробка комплексних методик її аналізу вимагають нових концептуальних підходів та необхідність розвитку ще одного напрямку економічного аналізу – інноваційного аналізу.

Одна з найбільш актуальних проблем сучасної ринкової економіки – проблема неплатоспроможності, банкрутства боржника, не спроможного виконувати свої зобов'язання та погасити кредит. Виникає потреба у виявленні факторів та причин фінансової неспроможності суб'єкта господарювання, об'єктивної ідентифікації ознак банкрутства за допомогою діагностичного аналізу. Саме діагностичний аналіз спрямований на обґрунтування ефективних заходів щодо фінансового оздоровлення підприємства. Проте, методика діагностичного аналізу недосконала та потребує уточнень системи показників, методів та процедур аналізу.

В сучасних ринкових відносинах вагоме місце займає аналіз власного фінансового стану та його ділових партнерів. Головним джерелом інформації є бухгалтерська (фінансова) звітність. Відповідно, виникає потреба у розробці методичних положень її аналізу, спрямованого на удосконалення аналітичних можливостей окремих звітних форм, створення механізмів усунення негативних факторів та вживання своєчасних заходів щодо його оздоровлення.

Розглянуті вище напрямки економічного аналізу: оперативний, інвестиційний, інноваційний, діагностичний, аналіз власного фінансового стану та його ділових партнерів, надають інформацію, яку використовують для прийняття обґрунтованих управлінських рішень як зовнішні аналітики (інвестори, кредиторі, фіскальні органи, органи державного управління, аудиторські фірми, контрагенти, тощо), так внутрішні аналітики (власники, апарат управління, інший персонал суб'єкта господарювання).

Перспективи розвитку економічного аналізу та його напрямків в сучасних умовах є актуальними та потребують розробки власних комплексних методик і подальших наукових досліджень.

Список використаних джерел:

1. Житна І.П. Економічний аналіз: [навчальний посібник] / І.П. Житна, І.В. Тацій, П.Є. Житний. – Луганськ: Вид-во СНУ ім. В.Даля, 2006. – 296 с.
2. Кіндрацька Г.І. Економічний аналіз: теорія і практика: [підручник] / Г.І. Кіндрацька, М.С. Білик, А.Г. Загородній; за ред. проф. А.Г. Загороднього. - Львів: Магнолія Плюс, 2006. – 428 с.

3. Литвин Б. М. Фінансовий аналіз : [навчальний посібник] / Б. М. Литвин, М. В. Стельмах. – К. : Хай-Тек Прес, 2008. – 336 с.
4. Мних Є. В. Сучасна парадигма економічного аналізу в Україні / Є. В. Мних // Вісн. Львів. комерц. акад. Сер. економічна. – 2004. – Вип. 16. – С. 76-79.
5. Мних Є. В. Економічний аналіз : підручник / Є. В. Мних. – К. : Знання, 2011. – 630 с.
6. Шкарабан С. І. Характеристика стану економічного аналізу в Україні / С. І. Шкарабан, І. Д. Лазаришин // *Економічний аналіз* : зб. наук. праць каф. екон. аналізу Терноп. нац. екон. ун-ту. – Тернопіль, 2010. – Вип. 5. – С. 10-13.
7. Економічний аналіз: [навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит»] / За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. - Житомир: ПП «Рута», 2003. – 680 с.
8. Економічний аналіз: [навчальний посібник]/ М.А. Боллох, В.З. Бурчевський, М. І Горбаток та ін.; За ред. акад. НАНУ, проф. М. Г. Чумаченка. — Вид. 2-ге, перероб. і доп. — К.: КНЕУ, 2003. — 556 с.

УДК 657

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ В СФЕРІ ФОРМУВАННЯ ТА ПОДАННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ ЗВІТНОСТІ

Волинець В.І. – к.т.н., доцент

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

В сучасних умовах все більшого поширення набуває формування та подання електронної звітності завдяки ряду суттєвих переваг в порівнянні з традиційним способом формування та подання звітності у паперовому вигляді. Різні питання, пов'язані з формуванням та поданням електронної звітності, розглядались в працях таких науковців як Мельник Т., Очеретько Л.М., Тофан І.М., Гудзенко Н.М., Волот О.І. та інших.

Метою даної роботи є дослідження нормативно-правового регулювання в сфері формування та подання електронної звітності.

Для нормативно-правового регулювання в сфері формування та подання електронної звітності використовуються такі нормативно-правові документи: Закон України «Про інформацію» [1], Закон України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» [2], Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» [3], Закон України «Про електронний цифровий підпис» [4], Інструкція з підготовки і подання податкових документів в електронному вигляді засобами телекомунікаційного зв'язку [5], Порядок подання звітів до Пенсійного фонду України в електронній формі [6], Порядок подання електронної звітності до органів державної статистики [7].

Закон України «Про інформацію» встановлює загальні правові основи одержання, використання, поширення та зберігання інформації, визначає систему інформації та її джерела, регулює доступ до інформації та забезпечує її охорону. Цим законом визначено поняття інформації, під якою розуміють документовані або публічно

оголошені відомості про події та явища, що відбуваються у суспільстві, державі та навколишньому природному середовищі; принципи інформаційних відносин, які включають об'єктивність, повноту і точність інформації; галузі, види та джерела інформації, де основними галузями інформації є політична, економічна, духовна, науково-технічна, соціальна, екологічна та міжнародна галузі, основними видами інформації є статистична, адміністративна, масова, правова, соціологічна, довідково-енциклопедична та особистісна інформація, а основними джерелами інформації є документи та інші носії інформації, які зберігають інформацію; поняття документу як матеріальної форми одержання, зберігання, використання і поширення інформації; режими доступу до інформації, за якими інформація поділяється на відкриту інформацію та інформацію з обмеженим доступом (конфіденційну і таємну).

Закон України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» регулює відносини у сфері захисту інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах. Цим законом визначено поняття інформаційно-телекомунікаційної системи як сукупності інформаційних та телекомунікаційних систем, які у процесі обробки інформації діють як єдине ціле; шкідливих дій в інформаційно-телекомунікаційних системах, до яких відносять виток, блокування, знищення, порушення цілісності та режиму доступу до інформації; захисту інформації в системі як діяльності, спрямованої на запобігання шкідливим діям щодо інформації в системі; криптографічного захисту інформації як виду захисту інформації, що реалізується шляхом